

سهم بی‌قانونی خودروهای شخصی و موتورسیکلت‌ها در آلودگی هوا چه میزان است؟

حقوق شهروندان قربانی معاینه نافنی خودروها!

قانونگذار با وضع قانون هوای پاک تلاش کرد بستری مناسب برای معاینه فنی وسایل نقلیه فراهم کند تا آلودگی‌ها کاهش یابد و سلامت مردم تضمین شود اما در سایه ضعف اجرای قانون، این حوزه با تخلفات گسترده مواجه است

هواي مردم را بايد مسئولان در روزهاي كه هوا آلوده است، بيشتر داشته باشند اما آلودگي هوا قسه تكراري روزهاي سرد شهرهاي بزرگ شده است و حل مسئله صرفاً به چند خط خبر تكراري «مدارس تعطيل شد»، «مسئولان تشكيل جلسه دادند» و... محدود شده است. طبق معمول ضعف اجراي قانون، بازدارندگي نكافي قوانين و مقررات واليته همكاري نكردن بر خي افراد مشهود است. بر اساس سياهه انتشار آلودگي هوا سهم منابع متحرک در انتشار ذرات

در فرايند معاینه فنی، بازدارندگی ناکافی قوانین و مقررات، ابهام در ساختار و سازوکار نظارتی و اجرایی معاینه فنی در کشور و رویه قانونی نامناسب به روزرسانی تعرفه‌های معاینه فنی روبرو است. اجرای صحیح معاینه فنی خودروها در کشور می‌تواند تأثیرات مثبتی بر کاهش آلودگی هوا، افزایش ایمنی و کاهش تصادفات و کاهش مصرف سوخت به همراه داشته باشد. قانون درباره انجام معاینه فنی چه می‌گوید و اجرای آن چه وضعیتی دارد؟

معلق حدود ۶۰ درصد است که خودروهای سواری سهم ۱۴ درصدی در انتشار آلودگی دارند. معاینه فنی خودروها و موتورسیکلت‌ها به واسطه تأثیر بر کاهش آلودگی هوا، افزایش ایمنی و کاهش تصادفات و کاهش مصرف سوخت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نظر به اهمیت این موضوع قانون هوای پاک سعی کرد بستر قانونی مناسبی برای اجرا و گسترش معاینه فنی وسایل نقلیه در کشور فراهم کند، اما همچنان این حوزه با چالش‌هایی نظیر وقوع تخلفات

کزارش تیره ساری

یک قدمت نیم قرنی در کشورمان دارد و از سال ۱۳۴۷ در آیین نامه راهنمایی و رانندگی لحاظ شده و بر اساس ماده ۶ قانون هوای پاک مجلس شورای اسلامی سال ۱۳۹۶، انجام معاینه فنی تمامی وسایل نقلیه موتوری اعم از سبک، نیمه سنگین، سنگین و موتورسیکلت که از سوی بخش‌های دولتی، عمومی و غیر دولتی به کار گرفته می‌شوند در دوره‌های زمانی منظم الزامی است و پلیس موظف است برای خودروهای فاقد معاینه فنی مشمول، در ازای هر روز تردد بدون گواهی، نسبت به صدور قبض جریمه مطابق با قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی اقدام کند.

سهم بی‌قانونی خودروهای سواری در آلودگی هوا

طبق گفته رئیس انجمن صنفی مراکز اسقاط خودرو از ۳۵ میلیون و ۱۵۹ هزار دستگاه خودرو در کشور، ۱۳ میلیون و ۵۱ هزار دستگاه فرسوده هستند. در حال حاضر هم ۲۱ میلیون خودروی شخصی، یک میلیون و ۳۰۰ هزار خودرو فرسوده‌اند و از ۴۰۰ هزار خودرو تاکسی، ۱۹۰ هزار خودرو فرسوده هستند.

یکی از بخش‌های مهمی که در معاینه فنی بررسی می‌شود میزان آلوده کردن هوا توسط خودروهاست. در این مرحله هیدروکربن‌ها، اکسیدهای نیتروژن و مونو اکسیدهای کربن در اگزوز اتومبیل‌ها اندازه‌گیری می‌شوند. این تست به منظور حفظ محیط زیست و کنترل آلودگی هوا انجام می‌شود. یکی دیگر از مهم‌ترین مواردی که در معاینه فنی‌ها چک می‌شود میزان دودزا بودن خودروهاست، زیرا باعث آلوده شدن هوا می‌شود. نمایندگان معاینه فنی در صورت مشاهده دود از خودرو، آنها را به تعمیرگاه منتقل می‌کنند و گواهی آنها را صادر نمی‌کنند. جریمه مقدور شده برای این خودروها ۶۳ هزار تومان است که از سوی دوربین‌های پلیس راهنمایی و رانندگی ثبت می‌شود.

محمدمهدی میرزایی قمی در گفت‌وگویی گفته است، طبق محاسبات انجام شده در بازه زمانی هفت ماهه سال جاری ۳ تا ۳ میلیون و ۵۰۰ دستگاه خودرو در تهران مشمول دریافت معاینه فنی هستند اما با توجه به اینکه در این بازه زمانی (هفت ماه) در دو نوبت مراجعه، ۹۰۶ هزار خودرو یعنی یک سوم خودروهای مشمول برای دریافت معاینه فنی اقدام کرده‌اند.

طبق گفته مدیرعامل ستاد معاینه فنی در نتیجه در هفته ماهه ابتدایی سال، تنها ۲۳ درصد خودروهای مشمول معاینه فنی در تهران این مجوز را مجدداً دریافت کردند، یعنی ۶۷ درصد دیگر خودروهای مشمول برای گرفتن معاینه فنی اقدام نکردند. به گفته وی ۲۹ درصد مراجعات اول موفق به دریافت نشدند و در نوبت دوم هم باز ۵ درصد موفق نشدند و تنها ۱۴ درصد از این معاینات فنی مربوط به معاینه فنی برتر است.

دور زدن قانون با اجاره کاتالیزور برخی گزارش‌ها حکایت از این دارد از آنجایی که کاتالیزور جزء قطعات گران خودروست در نتیجه برخی با اجاره چند ساعته این قطعه گواهی معاینه فنی خودرو در یافت می‌کنند. کاتالیزور یا قطعه کاهش دهنده آلودگی هوا که موجب کاهش گازهای سمی حاصل از احتراق خودرو

معلق حدود ۶۰ درصد است که خودروهای سواری سهم ۱۴ درصدی در انتشار آلودگی دارند. معاینه فنی خودروها و موتورسیکلت‌ها به واسطه تأثیر بر کاهش آلودگی هوا، افزایش ایمنی و کاهش تصادفات و کاهش مصرف سوخت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نظر به اهمیت این موضوع قانون هوای پاک سعی کرد بستر قانونی مناسبی برای اجرا و گسترش معاینه فنی وسایل نقلیه در کشور فراهم کند، اما همچنان این حوزه با چالش‌هایی نظیر وقوع تخلفات

اگر پیمایش هر خودروی سواری را سالانه ۲۵ هزار کیلومتر در نظر بگیریم کاتالیزور هر خودرو باید بعد از سه سال عوض شود اما به دلیل قیمت زیاد بسیاری از افراد با کاتالیزور هر خودرو باید بعد از سه سال عوض شود اما به دلیل قیمت زیاد بسیاری از افراد با اجاره این قطعه به معاینه فنی مراجعه می‌کنند.

چندی پیش سرپرست مرکز ملی هوای سازمان محیط زیست از ثبت شماره یکتا روی این قطعه در دستور کار این سازمان خبر داده است. اگر فقط همین کاتالیزور به موقع تعویض شود ۶ تا ۸ درصد آلودگی‌ها کاهش پیدا می‌کند.

سهم بی‌قانونی موتورسیکلت‌ها در آلودگی هوا

موتورسیکلت‌ها از دسته افرادی هستند که با

تخلفات رانندگی، رانندگان موظفند هنگام رانندگی گواهینامه، کارت خودرو و بیمه‌نامه معتبر شخص ثالث و برای خودروهایی که بیش از پنج‌سال از تولید آنان می‌گذرد برگه معاینه فنی را به همراه داشته باشند و در صورت مطالبه مأموران راهنمایی و رانندگی آن را ارائه کنند. ماده ۶ قانون هوای پاک تصریح دارد: «به‌منظور اطمینان از صحت عملکرد خودرو در زمینه‌های فنی و ایمنی و کنترل آلوده‌های هوا و صدا، انجام معاینه فنی کلیه وسایل نقلیه موتوری اعم از سبک، نیمه‌سنگین، سنگین و موتورسیکلت که توسط بخش‌های دولتی، عمومی و غیردولتی به کار گرفته می‌شوند، در دوره‌های زمانی منظم و از سوی مراکز مقرر باید تأیید سازمان الزامی

است.» مطابق با تبصره یک ماده ۶ قانون هوای پاک مبنی بر اعمال قانونی خودروهای بدون معاینه فنی از سوی مجموعه راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی، معاینه فنی می‌تواند نقش برجسته‌ای در بهبود کیفیت عملکرد خودروها و به تبع آن بهبود کیفیت هوا، بهینه‌سازی مصرف سوخت و بهبود ایمنی تردد وسایل نقلیه کشور برعهده داشته باشد، بنابراین در مقوله ترغیب شهروندان به استفاده از خدمات معاینه فنی و اجرای قانون هوای پاک با توجه به ظرفیت ارزشمندی که در این زمینه در کشور شکل گرفته است، از آن استفاده نمی‌شود و همکاری دستگاه‌های مسئول در عمل به وظایف خود بر اساس قانون هوای پاک و همکاری مضاعف مجموعه پلیس راهنمایی و رانندگی در این خصوص بسیار ضروری است.

طبق برآوردهای انجام‌شده، انجام معاینه فنی و تأثیر آن در کاهش آلودگی هوا بسیار مهم است، به‌طوری که موجب کاهش ۱۶ درصدی در مقدار آلاینده CO (مواکسیدکربن) و کاهش ۱۰ درصدی در مقدار آلاینده HC (هیدروکربن‌های نسوخته) در خودروهای انژکتوری می‌شود. این در حالی است که با وجود تصریح ماده ۶ قانون هوای پاک همچنان ضریب نفوذ معاینه فنی در خودروهای سبک کشور کمتر از ۵۰ درصد و در موتورسیکلت‌ها بسیار ناچیز است. هرچند برای نخستین بار در سال ۱۳۹۰ طی قانون وصول برخی درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین معاینه فنی خودروها اجباری شد اما ساز و کارهای اجرایی و نظارتی در تعاریف چارچوب‌مند این حوزه برای اولین بار در آیین‌نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی مصوب سال ۱۳۹۳ تعیین تکلیف شده است.

طبق بررسی‌های بازرسی خودرو در ایالات متحده بر اساس قوانین این کشور متفاوت بوده اما در ۲۶ ایالت بازرسی خودرو اجباری است و از سوی ایستگاه‌های بازرسی مجاز توسط بخش خصوصی انجام می‌شود. برای معاملات مربوط به ثبت سالانه وسایل نقلیه و انتقال، مالکیت بازرسی و معاینه فنی خودرو الزامی است. در برخی ایالت‌ها برخی وسایل نقلیه تصادفی انتخاب و مورد بررسی معاینه فنی قرار می‌گیرند.

کانادا: یکی از دلایل شکل‌گیری مراکز معاینه فنی در کانادا حفظ محیط زیست و هوای پاک است. تقریباً شیوه بازرسی شبیه به امریکاست. وسایل نقلیه برای اطمینان از مطابقت با استانداردهای ایمنی قبل از اخذ اجازه تردد در جاده بازرسی می‌شوند. در برخی ایالت‌ها بازرسی‌های دوره‌ای بعد از اولین بازرسی، سالانه است و در برخی ایالت‌ها هر دو سال یک‌بار نیاز به بازرسی مجدد دارند.

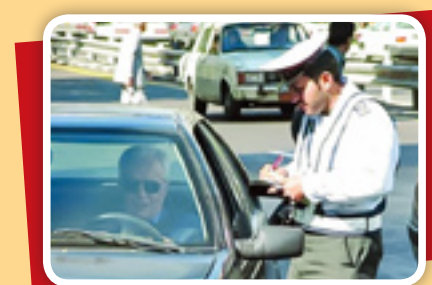
آیا نداشتن مدارک خودرو دلیلی بر انتقال خودرو به پارکینگ است؟

نداشتن مدارک خودرو دلیلی بر انتقال خودرو به پارکینگ نیست. رانندگان باید بدانند برخلاف تصور عمومی و رایج، هرچند مکلفند گواهینامه، کارت ماشین، بیمه و معاینه فنی را به همراه داشته باشند اما به همراه نداشتن این مدارک، دلیلی بر انتقال خودرو به پارکینگ نیست.

مطابق ماده ۹ قانون تخلفات راهنمایی و رانندگی، چنانچه یکی از مدارک فوق یا شناسنامه یا حتی یک کارت شناسایی معتبر همراه راننده باشد، مأموران مکلفند بدون توقف خودرو، مدرک را اخذ کنند و رسید ارائه دهند.

راننده می‌تواند بعداً سایر مدارک را به اداره راهنمایی و رانندگی ارائه دهد و مدرک خود را مسترد کند.

حتی مأموران مکلفند چنانچه راننده ساکن شهر دیگری باشد، ظرف ۴۸ ساعت مدارک اخذ شده را به راهنمایی و رانندگی محل اقامت راننده ارسال کنند.

آیا پلیس بدون دلیل می‌تواند خودرو را متوقف و مدارک را مطالبه کند؟

توجه داشته باشید طبق قانون، مأموران محترم راهنمایی و رانندگی فقط در صورتی می‌توانند از راننده مدارک او را مطالبه کنند که راننده را از بابت تخلفی متوقف کرده باشند در غیر این صورت هیچ مأموری حق مطالبه مدارک بدون تخلف راننده را ندارد.

طبق ماده ۹ قانون تخلفات راهنمایی و رانندگی، رانندگان موظفند گواهینامه، بیمه‌نامه، کارت خودرو و معاینه فنی را همراه داشته باشند.

اگر هیچ یک از مدارک مذکور همراه راننده نباشد به شرط تخلف راننده تا زمان ارائه مدارک، خودرو توقیف می‌گردد اما در صورتی که یکی از مدارک فوق یا کارت شناسایی معتبر از راننده همراه او باشد مأموران موظفند با اخذ مدرک ارائه شده و دادن رسید بدون توقف خودرو، راننده را ملزم به آوردن سایر مدارک کنند تا با آوردن رسید، مدرک اخذ شده او باز پس داده شود.

در چه مواردی، راننده وسیله نقلیه‌ای که تصادف کرده و باعث فوت یا آسیب بدنی به شخصی شده است، مسئولیتی ندارد؟

هرگاه راننده‌ای با داشتن مهارت رانندگی و سرعت مجاز و مطمئن و رعایت سایر مقررات در حال حرکت است سهواً به کسی که حضورش در آن محل مجاز نیست، بدون تقصیر بر خورد نماید، راننده مسئولیتی ندارد.

هرگاه هنگام رانندگی به دلیل حوادثی مانند واژگون شدن خودرو یا برخورد آن با موانع، سرنشینان خودرو مصدوم شوند یا فوت کنند، در صورتی که سبب حادثه، علل قهری همچون زلزله و سیل باشد و راننده تقصیر نداشته باشد، راننده مسئولیتی ندارد. البته بر اساس قانون «بیمه اجباری خسارت وارد شده به اشخاص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه» که هر دو مورد بالا، شرکت بیمه‌ای که وسیله نقلیه را بیمه کرده، مکلف به پرداخت دیه اشخاص آسیب دیده یا فوت شده است.

توقیف خودرو به دلیل عدم تعویض پلاک از سوی خریدار

موقعی که پس از فروش خودرو خریدار اقدام به تعویض پلاک خودرو نمی‌کند و از طرف دیگر پیامک‌های جریمه و عوارض خودرو به فروشنده ارسال می‌شود

با استناد به مباحثه نامه‌ای که در معامله انجام شده است علیه شخص خریدار اقامه دعوی مبنی بر فک پلاک کرده و از دادگاه تقاضای توقیف پلاک خودرو را نمایند. در ضمن شما می‌توانید از همان مرجع قضایی مطالبه خلافی‌های خود را کنید.